

Algemeen	
Onderwerp	Regionale deelname aan Transitiefonds ROM Inwest
Verspreiden	Ja
Contactpersoon	Anouk Pols/Jacqueline Agricola
Eenheid	Sturing
E-mail	j.agricola@regiogv.nl
Kenmerk	22.0000924
Datum	10 februari 2022

Aanleiding

In het portefeuillehoudersoverleg Economie & Innovatie van 12 nov. 2021 is een informele discussie gevoerd over een mogelijke regionale deelname aan het Transitiefonds van ROM Inwest. In deze notitie wordt m.b.t. aspecten van deze deelname een aantal keuzes benoemd die moeten worden gemaakt voordat tot een definitief integraal voorstel voor deze deelname kan worden overgegaan.

Kernboodschap

In de provincie Noord-Holland is in oktober 2021 ROM Inwest opgericht. Deze organisatie bestaat uit twee onderdelen:

- een MKB Investeringsfonds met een beoogd doelkapitaal van € 60 miljoen, gericht op de versterking van de solvabiliteit van het MKB en investeringen in economische ontwikkeling in de provincie Noord-Holland (waar de Regio Gooi en Vechtstreek niet aan deel kan nemen, omdat de regio al via het aandeelhouderschap van Hilversum in ROM Regio Utrecht aan deze laatste ontwikkelingsmaatschappij deelneemt)
- een Transitiefonds met een beoogd doelkapitaal van 100 miljoen, dat zich vooral richt op het opschalen en versnellen van initiatieven in de energietransitie en de circulaire economie.

De keuze die nu aan de gemeenten voorligt is: willen we – al dan niet als regio – in aanvulling op het aandeelhouderschap in ROM Regio Utrecht ook participeren in het Transitiefonds van ROM Inwest? De keuzes die hierbij gemaakt moeten worden zijn in deze bespreeknotitie verder uitgewerkt. In het portefeuillehoudersoverleg kan een eerste gesprek over deze keuzes worden gevoerd zodat dit kan worden betrokken bij de overdrachtsdossiers naar de nieuwe colleges en ten behoeve van de ambtelijke uitwerking richting besluitvorming over deelname aan Transitiefonds ROM Inwest.

Historie ontwikkeling ROM en Transitiefonds

Tot voor kort kenden zowel de provincie Utrecht als de provincie Noord-Holland geen regionale ontwikkelingsmaatschappij. In veel andere regio's in Nederland bestaan regionale ontwikkelingsmaatschappijen echter al veel langer en zijn zij ook zeer succesvol (denk aan de BOM, Innovation Quarter, Oost-NL).

Door aandeelhouder te worden in het Transitiefonds van ROM Inwest naast de al gerealiseerde deelname aan ROM Regio Utrecht ontstaat voor de regiogemeenten een complementaire impuls aan de regionale economie én aan de versnelling en opschaling van maatschappelijke transities, in het bijzonder energietransitie en circulaire economie.

Deze complementariteit is in de volgende overzichten schematisch weergegeven:

	Transitiefonds ROM Inwest	ROM Regio Utrecht
Reikwijdte	€ 2,5 miljoen tot € 5 miljoen per project	€ 250.000,- tot € 2,5 miljoen per project
Profiel	circulaire economie en energietransitie	initiatieven gericht op gezondheid/life sciences , circulaire

		economie/energietransitie en ICT/creatieve industrie
Partners	(diverse gemeenten uit) MRA en provincie NH en MinEZ	provincie Utrecht, UU en UMC en Min EZ Amersfoort, Utrecht, Hilversum

Transitiefonds Invest	ROM Regio Utrecht
Versnelling van de groene transitieopgaven waarbij geen financiering uit de traditionele kanalen komt	Het versterken van business development in de regio en samenwerking in het ecosysteem, internationalisering en ondersteunen (innovatief) MKB
Solidariteit en bestuurlijke betrokkenheid	Het creëren van een thuisbasis voor de uitvoering van Rijksregelingen
Aantrekken middelen van de EU, het Rijk en Invest-NL	Aantrekken middelen van de EU, het Rijk en Invest-NL

Vorbereiding integraal voorstel

Zoals hierboven al benoemd, nemen de regiogemeenten van Gooi en Vechtstreek al deel aan ROM Regio Utrecht door het aandeelhouderschap van de gemeente Hilversum in deze ROM. De nu voorliggende vraag is of deze regiogemeenten in aanvulling hierop ook willen participeren in het Transitiefonds van ROM Inwest. Hieronder wordt een aantal vragen gesteld, met een voorstel voor beantwoording:

Keuzevraag 1 Wat is de meerwaarde van deelname aan Transitiefonds van ROM Inwest

De vraag die door veel gemeenten gesteld wordt is : wat hebben we als regio/ gemeente aan deelname in het Transitiefonds ? Gemeenten kunnen positief besluiten over deelname aan het Transitiefonds om de volgende redenen:

Het transitiefonds draagt bij aan de politieke ambities op het gebied van circulaire economie en energietransitie en werkgelegenheid

De huidige economische crisis en de noodzaak van een groene transitie vragen om een aanpak om maatregelen te nemen waarmee de economie gestimuleerd wordt om enerzijds banen te behouden en anderzijds nieuwe duurzame werkgelegenheid te creëren.

Door participatie in het Transitiefonds dragen we bij aan opschaling en versnelling van initiatieven op het gebied van circulaire economie en energietransitie. De activiteiten op dit gebied in onze regio zijn nu nog voornamelijk overheidsgestuurd en kleinschalig. In dit tempo halen wij deze ambities niet (en dat geldt ook voor alle regio's om ons heen). Voor een grootschaligere aanpak hebben we private partijen nodig. Kansrijke innovaties van deze partijen vinden echter nu vaak geen doorgang omdat de traditionele financiering via de bancaire wereld, hier onvoldoende mogelijkheden voor biedt. Het gaat hier namelijk vrijwel altijd om investeringen met een lange terugverdientermin en met een variabel risico. Met een langjarige lening vanuit het Transitiefonds kunnen wij deze innovaties wél tot stand laten komen.

Deelname is belangrijk vanuit de samenwerking op bovenregionale schaal

De regiogemeenten maken deel uit van zowel de Metropoolregio Amsterdam als van de Regio Utrecht. Met betrekking tot beide regio's vormen zij een Daily Urban System waarin maatschappelijke transitie plaats moeten vinden en waarin een goede balans wonen-werken een belangrijke factor is. Dit betekent dat de gemeenten in de MRA (en Regio Utrecht) gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor het helpen realiseren van deze transitie en het stimuleren van de economie. Uiteraard kunnen de gemeenten ook 'free rider' worden en andere MRA-gemeenten of –deelregio's deze maatschappelijke transitie laten voorfinancieren. Dit is echter niet solidair richting de samenwerking binnen de MRA.

Met het instrument investeringsfonds geeft de overheid een impuls en versnelling aan de opgave zonder de financiering over te nemen

- De realisatie en financiering van deze transitieopgaven zijn niet eenvoudig. Van de oude lineaire economie naar de nieuwe emissievrije en circulaire economie. Deze nieuwe markt heeft een hoge maatschappelijke urgentie, maar kent vanuit een traditioneel businesscaseperspectief een hoog risico, een relatief laag financieel rendement en een lange doorlooptijd. Geen van het bestaande instrumentarium of de bestaande organisaties binnen het regionale ecosysteem kunnen deze verbindende rol op zich nemen.
- Het fonds keert na een periode van 25 jaar de ingelegde gelden weer uit aan de deelnemers. In het gunstigste geval start deze revolverendheid al na 10 jaar. Op basis van risico-analyses van de verschillende soorten investeringen die vanuit dit fonds gedaan worden, is echter veiligheidshalve voor een langere periode waarbinnen de nominale revolverendheid gerealiseerd wordt, gekozen.
- Door met privaat geld een hefboom te creëren op publieke middelen van het transitiefonds ontstaat een multiplier-effect. Elk uur en elke euro die de organisatie steekt in een propositie wordt in veelvoud gematcht door private uren en euro's. Elke euro van de investeringsmaatschappij leidt daarmee tot gemiddeld 4 euro's geïnvesteerd in de regionale economie en/of de maatschappelijke transitie.
- Met de ROM komt tot € 160 miljoen aan fondskapitaal beschikbaar én wordt de regio aangesloten op het landelijke ROM-netwerk. Dit netwerk vormt een belangrijke schakel bij het ontsluiten van (herstel)middelen vanuit Europa, het Rijk en Invest-NL.
- Het fonds is een construct op afstand dat direct kan samenwerken met ondernemers. Er is een onderscheid tussen investeringsactiviteiten (overheid op afstand) en ontwikkelactiviteiten (overheid geeft exploitatiebijdrage). In beide gevallen is er geen sprake van ongeoorloofde staatssteun.

Wat zijn redenen om niet te participeren?

- Voor de doelstellingen en dienstverlening van de ROM is de regio al aangesloten bij ROM Utrecht. Het investeringsfonds Inwest is aanvullend hierop. Een aantal grote partijen in de MRA heeft al besloten tot deelname dus het investeringsfonds Inwest komt ook tot stand zonder deelname van de gemeenten in Gooi en Vechtstreek. Hierbij speelt wel het eerdergenoemde aspect van 'free riding'
- In de Gooi en Vechtstreek zijn de grote transitieopgaven lokaal minder zichtbaar dan bijvoorbeeld rondom Schiphol en het Noordzeekanaalgebied. De toegang tot herstellmiddelen vanuit Europa, Rijk en Invest-NL is daarmee minder vanzelfsprekend noodzakelijk. In Gooi en Vechtstreek spelen wel de generieke opgaven op weg naar een klimaatbestendige en gezonde leefomgeving en de opgaven op het gebied van stikstof, veenweidegebied en het watersysteem.

Keuzevraag 2 Deelname via de regio of deelname via afzonderlijke gemeenten (financiële consequenties)?

Omdat de gemeente Hilversum namens de regio ook al financieel bijdraagt in de ontwikkelingen van ROM Regio Utrecht, gaan we voornamelijk uit van een bijdrage van € **2 miljoen** voor de komende 25 jaar in het Transitiefonds van ROM Inwest. Dit is minder dan de beoogde 1% van alle gemeentelijke begrotingen, maar dit zou ook tot een niet realistische bijdrage vanuit Gooi en Vechtstreek leiden, gezien onze "scharnierfunctie" tussen de beide regio's en ROM's. De 2 miljoen komt neer op iets minder dan 0,5% van de gemeentebegrotingen.

Overigens moet voor de advisering en ondersteuning van de bestuurders richting ROM Inwest ook (regionale) ambtelijke capaciteit begroot worden. Het gaat hierbij om ca. 2 uur p.w. Dit kan gaan om inhoudelijke ondersteuning maar ook om juridisch of financieel advies aan de regiogemeenten. De verwachte personele kosten hiervoor bedragen op jaarbasis **€ 7560**.

Voor de (kapitaal)bijdrage als regio, zijn de volgende opties mogelijk:

- 1) Gemeenten maken in 2022 in 1 keer **€ 2.000.000** over aan de Regio. De Regio 'stort' dit door aan (het Transitiefonds van) ROM InWest. Alle kapitaallasten voor de leningen die gemeenten hiervoor zouden moeten afsluiten vallen in hun eigen begroting en lopen dus niet via de begroting van de Regio;
- 2) De Regio leent € 2.000.000 bij de BNG 10 jaar met lineaire aflossing en een rentepercentage van 0,56%. Aflossing en rente verlopen via de begroting van de Regio. Vanaf 2023 blijven deze kosten 10 jaar onderdeel van de begroting. Gemeentelijke bijdrage voor 10 jaar is opgenomen in de tabel onder optie 2. De totale bijdrage wordt hiermee over 10 jaar **€ 2.061.600**
- 3) De Regio leent € 2.000.000 bij de BNG 25 jaar met lineaire aflossing en een rentepercentage van 0,89%. Aflossing en rente verlopen via de begroting van de Regio. Vanaf 2023 blijven deze kosten 25 jaar onderdeel van de begroting. Gemeentelijke bijdrage voor 25 jaar is opgenomen in de tabel onder optie 3. De totale bijdrage wordt hiermee over 25 jaar **€ 2.231.400**
- 4) Er wordt gekozen voor rechtstreekse deelname per gemeente. Dit is minder efficiënt maar maakt wel mogelijk dat gemeenten afwijkende keuzes maken. Voordeel van regionale deelname is een stevigere positie in de AvA van ROM Inwest.

Aandachtspunten hierbij zijn:

- Bij optie 2 en 3 moet de Gemeenschappelijke Regeling worden aangepast, omdat de Regio momenteel geen leningen mag verstrekken aan derden zonder dat daar minimaal 80% zeggenschap aan verbonden is.
- Terugbetaling van de bedragen na 10 of 25 jaar vindt plaats op basis van een verdeling naar inwonertal van 2022.
- Wat gebeurt er met de vennootschapsbelasting (VpB) als er sprake is van een winstdeling na 25 jaar? Dit moet nog nader uitgezocht worden in het geval van optie 2 en 3.

Indicatie inleg naar rato van inwoneraantal (optie 1 en 4)

Gemeente	Inwoners 1-1-2020	% inwoners	Inleg per gemeente
Blaricum	11540	5%	€ 97.246
Gooise Meren	58055	24%	€ 489.220
Hilversum	90831	38%	€ 765.418
Huizen	41273	17%	€ 347.801
Laren	11280	5%	€ 95.055
Wijdmeren	24358	10%	€ 205.261
Totaal	237337	100%	€ 2.000.000

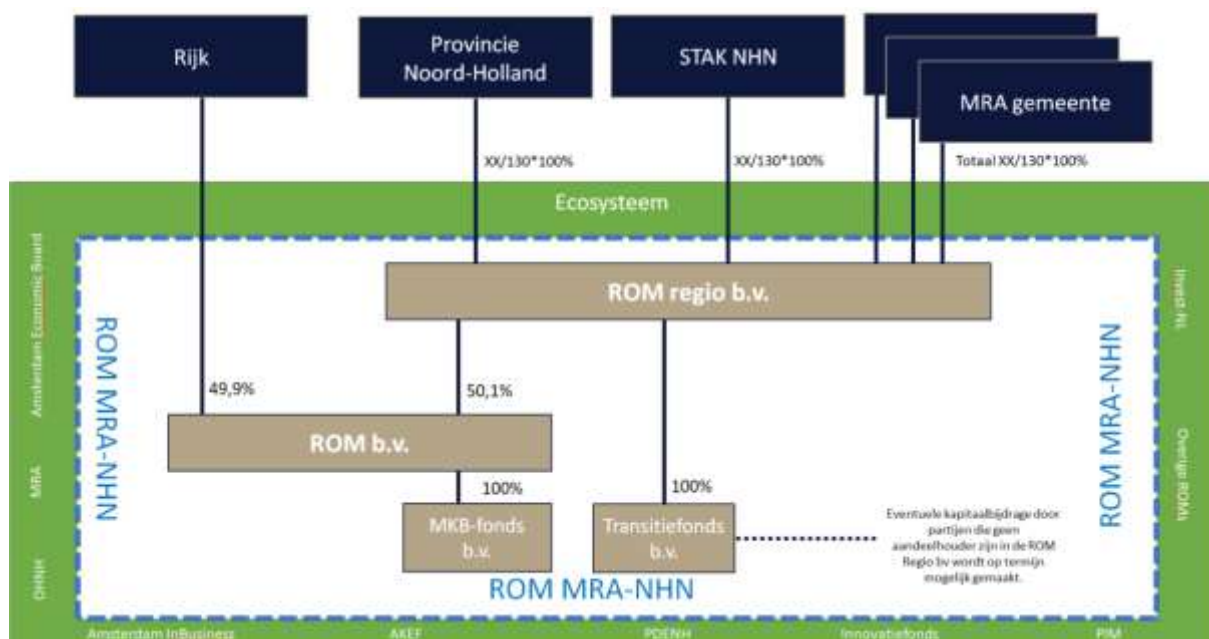
Keuzevraag 3 Geeft de governance ons voldoende invloed?

De regionale partijen nemen deel in de ROM Regio bv door middel van het beschikbaar stellen van kapitaal voor de versterking van de (boven)regionale samenwerking. Als aandeelhouders van de ROM Regio bv bepalen zij in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA) van de ROM Regio bv getrapte de regionaal strategische koers die zij voor ogen hebben voor de ROM. Naar rato van kapitaalbreng krijgen de partijen stemrecht in de AVA van de ROM Regio bv. Hierbij geldt in principe dat besluiten genomen worden met een gewone meerderheid (50+1). Voorts geldt dat de positie van kleine aandeelhouders in de ROM Regio bv aanvullend wordt beschermd. Hiervoor is de volgende bepaling opgenomen: *De ROM Regio bv streeft naar een gemengd aandeelhouderschap waarin provincie, grote en kleine gemeenten vertegenwoordigd zijn. Op basis van hun inleg hebben de provincie Noord-Holland en de gemeente Amsterdam samen een meerderheid in de AVA. Om recht te doen aan het samenwerkingskarakter van de ROM wordt de positie van de andere aandeelhouders, naar voorbeeld van de InnovationQuarter (IQ) beschermd. Majeure*

besluiten, zoals gedefinieerd in de statuten, kunnen slechts worden genomen indien naast een van de twee grote aandeelhouders minimaal drie andere aandeelhouders instemmen. De samenwerkende gemeenten in NHN gelden daarbij als één overige aandeelhouder. Onverminderd geldt de eis dat er een meerderheid moet zijn van 50% + 1.

Majeure besluiten, zoals gedefinieerd in de statuten, kunnen door de AVA van de ROM bv slechts worden genomen met tweederde meerderheid in een vergadering waarbij het gehele kapitaal is vertegenwoordigd. Dit betekent in de praktijk dat zowel ROM Regio bv als het Rijk akkoord moeten zijn bij majeure besluiten.

Overigens is de daadwerkelijke invloed op de advisering voor Regio Gooi en Vechtstreek gering met een deelname van 'slechts' 2 miljoen op een totaal van naar verwachting 100 miljoen. De stemverhouding in de AvA is naar rato van deelname. Ook moet nog bekeken worden op welke wijze de stem van de Regio Gooi en Vechtstreek, die niet aan het geheel van de ROM Regio BV deelneemt, beter vormgegeven kan worden. Op dit moment is dit nog een lacune in de governance, want bij alleen deelname in het Transitiefonds is er geen sprake van deelname in de AvA. Dit is zichtbaar in het hieronder getoonde schema, waarin de aandeelhouders die in ROM Regio BV deelnemen, een duidelijke positie hebben, maar waarin vermeld wordt dat voor de partijen die uitsluitend deelnemen in het Transitiefonds de governance nog geregeld moet worden. Op dit moment vinden er vanuit de Regio Gooi en Vechtstreek op ambtelijk niveau gesprekken plaats over de wijze waarop dit geregeld moet worden. De bestuurlijke vraag is hoeveel belang gehecht wordt aan rechtstreekse invloed vanuit de regio Gooi en Vechtstreek.

Vervolgstappen

Deze bespreknotitie is bedoeld om richting te geven aan een nader uitgewerkt integraal voorstel voor deelname namens de regiogemeenten in het Transitiefonds met ingang van 1 januari 2023. Zodra naar aanleiding van deze notitie de voorliggende keuzes gemaakt zijn, zal een tijdschema worden opgesteld waarin de verschillende niveaus van besluitvorming (portefeuillehoudersoverleg Economie en Innovatie, DB en AB) zijn opgenomen. Dit tijdschema kan op dit moment nog niet gemaakt worden en is ook afhankelijk van de snelheid waarmee ROM Inwest voorstellen voor een betere governance t.b.v. van Regio Gooi en Vechtstreek kan opstellen.